Podwodny fotograf, na którego warto mieć oko: wywiad z Pietro Formisem

Pietro Formis, urodzony w 1978 roku.

Członek DAN od 2008 roku.

Pietro Formis chce sprawić, abyśmy marzyli i zabrać nas do królestwa Alicji z krainy czarów, którym jest podwodny świat. Udaje mu się to, kiedy publikuje swoje prace w *Oeanographic Magazine, Scuba Diver Australasia, EZDive, Unterwasser, Naturphoto, Ocean Geographic, SUB, La Rivista della Natura* i innych magazynach.

Pietro zdobył swój certyfikat nurkowy w wieku 29 lat – „trochę późno", jak sam mówi, ponieważ nurkował od zawsze, ale bez butli. Tuż po ukończeniu kursu PADI Open Water Diver został członkiem DAN i zakochał się w podwodnej fotografii. W ciągu zaledwie kilku lat zaczął zdobywać coraz wyższe wyróżnienia w konkursach. W końcu zdobył tytuł **Underwater Photographer of the Year** dzięki swojej książce *Aqua*, którą stworzył we współpracy z Emilio Mancuso. Został również finalistą najbardziej prestiżowego konkursu dla fotografów dzikiej przyrody **Wildlife Photographer of the Year** organizowanego przez Muzeum Historii Naturalnej w Londynie.

Mocne strony Pietra to niezwykła wrażliwość artystyczna, metodyczne badanie środowiska morskiego i

umiejętność marzenia – i realizowania tych marzeń – dzięki rzadko spotykanemu podejściu:

„Biorę udział w konkursach i festiwalach nie tylko po to, aby być rozpoznawalnym i aby moje nazwisko znalazło się w mediach, ale również po to, aby poznawać trendy, nowe pomysły i naprawdę interesujących ludzi”.

Pietro zaczął nurkować na wstrzymanym oddechu jako dziecko niedaleko swojego miasta rodzinnego Levanto w Ligurii.

„Co najbardziej lubiłem? Ośmiornice – biedne stworzenia! Dziś nie jestem w stanie ich jeść, ale kiedyś polowałem na nie. Na szczęście dla nich z marnym skutkiem – rzadko udało mi się złapać chociaż jedną”.

Potem przyszło nurkowanie z butlą.

„Mój ojciec zapisał się na kurs nurkowania i zdecydowałem, że do niego dołączę. Tak zostałem nurkiem. Tuż po kursie zostałem członkiem DAN – dla mnie było jasne od samego początku, że najważniejsze w nurkowaniu jest bezpieczeństwo. Zacząłem podróżować po świecie, zdobyłem certyfikat Divemaster, uczyłem fotografii. Posiadanie ubezpieczenia DAN jest tak kluczowe w mojej pracy jak trzymanie kamery”.

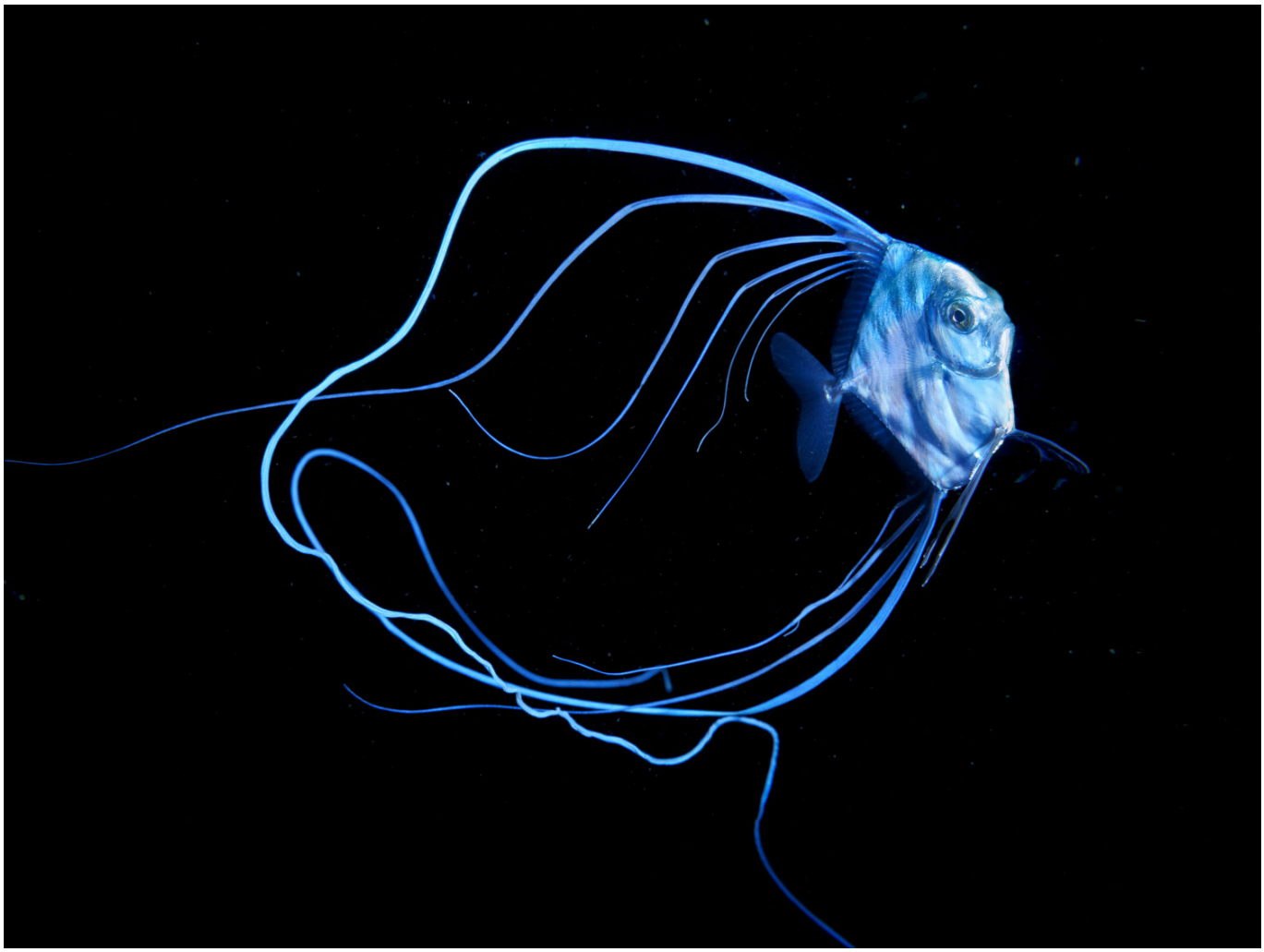

Kariera Pietra zaczęła się dynamicznie rozwijać. Jego zdjęcia zaczęły być publikowane przez najbardziej znane magazyny nurkowe. Jako finalista konkursu Wildlife Photographer of the Year otrzymał nawet zaproszenie na galę z przyjęciem pod sławnym szkieletem wieloryba w Muzeum Historii Naturalnej w Londynie.

„Niezapomniane emocje ze względu na atmosferę i osoby obecne na najbardziej prestiżowym konkursie fotografii dzikiej przyrody na świecie. Innym konkursem, który bardzo lubię jest GDT – European Wildlife Photographer of the Year w Niemczech. Wybierają na nim zdjęcia, które pokazują innowacyjną wizję oraz artystyczną lub niezwykłą technikę fotografii".

„Cała naprzód!"

Pietro rozpoczął współpracę z Emilio Mansuo, podwodnym fotografem, biologiem morskim i popularyzatorem nauki. Wynikiem tej współpracy jest nagrodzona książka *Aqua*.

„Spotkaliśmy się ze względu na wspólną pasję i rozpoczęliśmy współpracę, oferując połączone kursy biologii i fotografii. Następnie przekonałem go do napisania tekstów do mojej pierwszej książki. Mancuso jest wspaniałym fotografem, ale przede wszystkim niezwykłym popularyzatorem nauki. Nasze wspólne idee stały się czymś więcej, niż tylko sumą naszych pomysłów – przerosły wszelkie oczekiwania.

Razem podróżowaliśmy, braliśmy udział w akcjach sprzątania, wyciągaliśmy z wody sieci widma, uczestniczyliśmy w odbudowie siedlisk trawy morskiej. Nasz ostatni projekt to film dokumentalny Marine Animal Forest. Pokazuje on, jak ważne są podmorskie lasy – środowisko nadal częściowo nieznane, ale kluczowe dla życia. Emilio ma dewizę, która stała się naszą mantrą: Avanti Tutta (Cała naprzód). Stworzyliśmy wspaniałą synergię i nie zamierzamy się zatrzymywać".

Wpływ fotografów na środowisko

W Tajlandii zabrania się początkującym nurkom zabierania kamery na nurkowanie. Jaki jest wpływ fotografów podwodnych na środowisko morskie?

„Niezależnie od tego, czy jesteśmy fotografami, nie możemy udawać, że nie mamy żadnego wpływu na środowisko. Niektóre badania pokazują, że największe zniszczenia występują w miejscach, gdzie ćwiczą początkujący nurkowie. Myślę, że nie powinniśmy nurkować tam, gdzie występują delikatne organizmy do momentu, aż będziemy umieć kontrolować swoją pływalność i zachowanie pod wodą. We Włoszech zainteresowanie nurkowaniem nieco spada, ale w Azji jest inaczej: liczba nurków rośnie i miejsca nurkowe są pełne niedoświadczonych nurków, których uwaga jest rozpraszana przez kamerę".

Jakie zalecenia możesz przekazać doświadczonym fotografom, aby mogli zminimalizować swój wpływ na środowisko?

„Przestrzegaj reguł obowiązujących w obszarach chronionych i dowiedz się więcej o poszczególnych gatunkach. Weźmy pod uwagę na przykład lampy video i stroboskopowe: rekin kosogon, który zamieszkuje głębsze wody jest bardzo wrażliwy na światło, natomiast żarłacz błękitny woli płytsze wody, gdzie światło słoneczne jest o wiele silniejsze niż sztuczne i wydaje się, że lampy w ogóle mu nie przeszkadzają, a nawet jest nimi zainteresowany".

Bezpieczeństwo

„Czy nurkujesz sam?" – to bardzo podstępne pytanie dla podwodnego fotografa.

„Mam ogromne szczęście, ponieważ dzielę tę pasję z moją żoną Ilarią, która robi wspaniałe zdjęcia. Nurkujemy razem. Nurkowanie z innym fotografem to nie jest to samo co nurkowanie ze stałym partnerem – skupiasz się na kamerze i nie możesz zwracać na niego tak dużej uwagi. Jeśli muszę, czasem nurkuję sam, ale zazwyczaj są wokół mnie inni ludzie, tacy jak badacze, operatorzy kamer itp.".

Historie, które mają pozytywny wpływ na ochronę środowiska

Pietro chce robić zdjęcia, które opowiadają historie.

„Z upływem czasu coraz bardziej kluczowa wydaje mi się praca polegająca na popularyzowaniu nauki. Próbuję połączyć estetykę z dokumentowaniem. Idea jest taka, aby robić zdjęcia, które możesz powiesić na ścianie, ale które również opowiadają historię.

Przykładowo nurkowałem w delcie rzeki Pad, gdzie farmy małży i omułków zostały zamknięte z powodu nadmiernego wzrostu populacji kraba błękitnego. Jest on gatunkiem inwazyjnym, który zagraża równowadze w całym Morzu Śródziemnym. Udokumentowałem tę katastrofę w północnym Adriatyku. Odwiedziłem ośrodki zbierania małży, aby otrzymać bardziej szczegółowe informacje. Wielu ludzi oraz media podkreślają, że krab błękitny jest gatunkiem jadalnym. W społeczeństwie nie ma jednak dużej świadomości, że kraby te mogą być problemem – przecież możemy je po prostu złapać i zjeść!

Niestety ekosystem składający się tylko z małży i krabów nie jest zdrowy. Miejsce o małej bioróżnorodności jest jak otwarta rana – nie potrafi się bronić. Rozwiązaniem, jak zawsze, jest przywrócenie naturalnej równowagi i kilka projektów już zmierza w tę stronę.

Jeśli chodzi o Adriatyk, współpracowałem również ze stacją odbudowy populacji koników morskich zarządzaną przez Experimental Centre for Habitat Protection (CESTHA) w Ravennie. CESTHA ma umowę z rybakami, którzy czasami znajdują koniki w sieciach jako przyłów. Rybacy przynoszą je do stacji, gdzie są one znakowane przy pomocy elastomeru widocznego w świetle ultrafioletowym i wypuszczane na wolność. Jeśli taki konik zostanie złapany kolejny raz, badacze mogą odczytać informacje na temat przemieszczania się i gęstości populacji”.

Peter ma więcej do powiedzenia na temat koników morskich i rozwoju nurkowania, tym razem w Azji.

„W aptekach w Hong Kongu nadal możesz znaleźć paracetamol i wysuszone koniki morskie na tej samej półce, ale sytuacja zmienia się i postrzeganie środowiska morskiego przechodzi transformację. Nurkowanie i magazyny nurkowe mają ogromny wpływ na zwiększanie świadomości ludzi. Niedawno w chińskich magazynach opublikowano historie dotyczące koników morskich i krabów błękitnych – wydawcy byli zachwyceni tym, że mogli promować ochronę środowiska swoim czytelnikom".

Jeśli chodzi o komunikację masową i media społecznościowe, Pietro ma podobne zdanie co wielu innych, w tym Umberto Eco: wszyscy gadają o wszystkim, ale nie wiedzą, o czym mówią.

Pietro przedstawia jednak niespodziewany punkt widzenia:

„Wszystko traktuje się pobieżnie, ale pod pewnymi warunkami zawsze pojawia się coś nowego: spójrz na popularyzatorów nauki w mediach społecznościowych... w oceanie powierzchowności niektórzy zdobywają prawdziwą wiarygodność. To samo stało się w muzyce: spośród wielu przeciętnych zespołów nagle wyłaniają się grupy o nowej energii i zmieniają wszystko".

Jak ważna jest muzyka dla Pietro?

„Kiedyś grałem w zespole jako gitarzysta. Moje ulubione gitary? Fender Statocaster i Gibson SG. Następnie sprzedałem SG, ale zatrzymałem sobie Statocastera".

Porozmawiajmy o lęku pod wodą…

„Bycie świadomym oznacza odczuwanie przynajmniej niewielkiego lęku, zwłaszcza w sytuacjach, których nigdy wcześniej nie doświadczyłeś. Zawsze czuję się jak początkujący, ponieważ każda sytuacja jest inna. Jeden raz naprawdę się bałem, ale nie o siebie – to było wtedy, kiedy zgubiłem partnera, który został przy ślimaku nagoskrzelnym przez godzinę! Oprócz tej sytuacji, zawsze czułem spokój. Nie jestem nurkiem, który szuka wyzwań”.

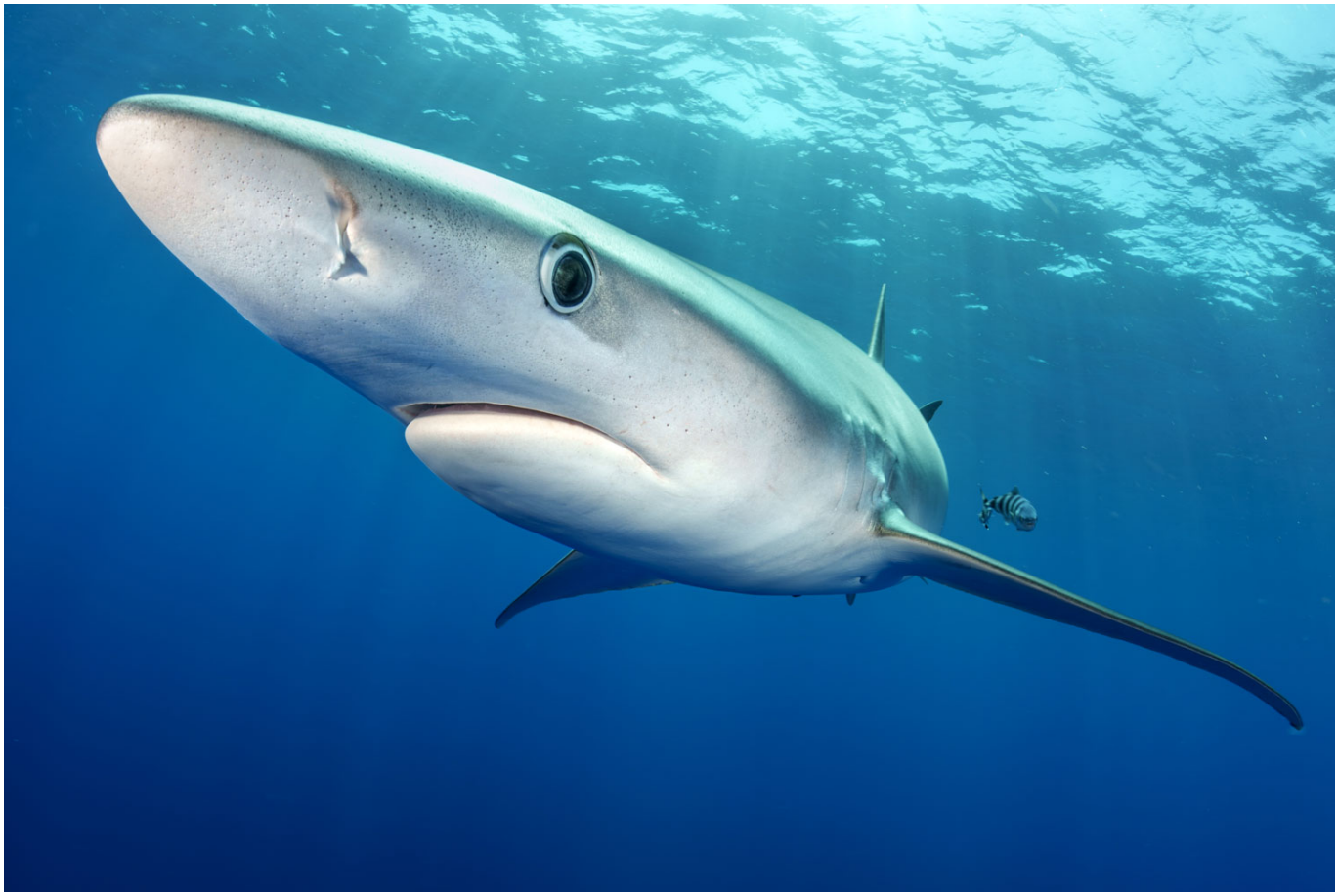

Ostatnie pytanie

Jaka jest Twój ulubiony rodzaj lub środowisko do nurkowania?

„Lubię wszystkie rodzaje nurkowań, ale najbardziej nocne. Możesz zobaczyć stworzenia, których nie spotkasz za dnia, takie jak piotrosza płynącego w stronę światła latarki. Lubię pływać z latarką między kamieniami: cienie się przesuwają, zmienia się sceneria, zwłaszcza między wzgórzami korali w Morzu Czerwonym. Możesz zaobserwować pożywiające się organizmy”.

Organizujesz wyprawy i przeprowadzasz kursy fotografii. Czy masz jakąś radę dla kogoś, kto rozpoczyna swoją przygodę z podwodną fotografią?

„Tak. Najpierw ogarnij swoją pływalność i nie zmieniaj swojego sprzętu fotograficznego zbyt często”.

Pietro Formis jest ambasadorem Beauchat i Marelux, współpracuje z Sony Italy podczas wydarzeń związanych z fotografią podwodną i jest partnerem kreatywnym EIZO – światowego lidera w dziedzinie monitorów do profesjonalnej fotografii. Przede wszystkim jest członkiem DAN od swojego pierwszego nurkowania.

Strona internetowa: www.pietroformis.com

Tłumacz: Agnieszka Kostera-Kosterzewska